

Om begreper

Normativt

Gunnar Salthe og Jon A. Løkke
Høgskolen i Østfold

I dette innspillet til «Om begreper» knytter vi noen kommentarer til begrepet «normativt». Normative problemstillinger var i 2012 temaet for et større seminar om atferdsanalyse, etikk og normative problemstillinger som er beskrevet og referert av Vandbakk og Arntzen (2013). Det er en viktig logisk forskjell mellom normative og deskriptive utsagn eller setninger (Anscombe, 1957/1963). Vi belyser denne forskjellen og mulige konsekvenser for anvendt atferdsanalyse. Den logiske forskjellen på normative og deskriptive utsagn har vært lite påaktet i atferdsanalytisk litteratur, men vil være kjent for lesere som er bevandret i analytisk filosofi generelt og for kjennere av Anscombe spesielt. Den logiske forskjellen har i liten grad vært knyttet til dimensjonen «anvendt» i anvendt atferdsanalyse.

Beskrivelsen og diskusjonen om begrepet normativt kan koples til de syv dimensjonene som kjenneretegner anvendt atferdsanalyse til forskjell fra eksperimentell atferdsanalyse (Baer, Wolf & Risley, 1968; 1987). Baer og kollegaer beskrev de syv dimensjonene ved anvendt atferdsanalyse i den første utgaven av *Journal of Applied Behavior Analysis* (1968) som: anvendt, atferdsorientert, analytisk, teknologisk, konseptuelt sammenhengende, effektiv og generaliserbar.

Det er dimensjonen «anvendt» som først og fremst medfører normative spørsmål. I

anvendt atferdsanalyse, i motsetning til i eksperimentell atferdsanalyse, er stimuli, atferd og deltakere valgt av hensyn til samfunnets og menneskenes ve og vel – utviklingen av teori er underordnet. Videre skriver Baer et al (1968) i den nå klassiske artikkelen: «The label applied is not determined by the research procedures used but by the interest which society shows in the problems being studied». I oppfølgerartikkelen fra 1987 (Baer, Wolf & Risley) beskrives mulige konflikter mellom ulike normative utgangspunkt; avveininger mellom klientens uttrykte problem (problem display) og terapeutens verdier. Forfatterne etterlyser bedre angivelser av hva som kan legges i anvendt dimensjonen: «The past two decades have not yielded a better public analysis of effective problem display and explanation ...» (s. 315). Behandlingen av begrepet «normativt» i denne artikkelen kan sees som et innspill til å beskrive innholdet i anvendt dimensjonen spesielt, og de normative premisser som uansett trer inn når det finnes ønsker om endring og mål generelt.

Det er særlig to forhold vi ønsker å fremheve: For det første er det slik at atferdsanalytisk teori kan forklare hvordan atferd endres, men anvendt atferdsanalyse tar kunnskapen i bruk uten at atferdsanalysen kan svare på spørsmål om hvordan folk bør oppføre seg eller ønsker at livet skal være. Folks oppførsel er moralspørsmål eller et spørsmål om å ta godt vare på egne interesser. For det andre rår det delvis uenighet om hvordan folk bør oppføre seg. Dessverre har

---

Korrespondanse angående denne artikkelen kan adresseres til Jon A. Løkke, jon.lokke@hiof.no

Forfatterne er medlemmer av Etikkrådet som ble opprettet etter tilleggsseminaret på Årsmøteseminalet 2012, og bidraget til «Om begreper» er også en ansporing til diskusjoner om normative problemstillinger.

ikke etisk teori lykkes i å etablert enighet om tester eller klare betingelser for når normative utsagn bør godtas. Atferdsanalytikere bør være klar over begge forhold. De må til en viss grad stole på den moralen de har selv om de aldri helt sikkert kan vite at moralen er riktig. Derfor bør atferdsanalytikere være åpne for yrkesetiske diskusjoner om valg av mål og middel.

Deskriptive og normative setninger

Deskriptive setninger beskriver enkeltfakta eller sammenhenger mellom enkeltfakta (som i påstander om årsakssammenhenger). Hvis beskrivelsen ikke stemmer med observasjonen, og vi ikke finner noe galt med observasjonen, regner vi setningen som usann. Usanne setninger forkastes. Vi formulerer nye setninger, helt til vi finner en som stemmer med observasjon. I en rasjonell diskusjon om passende påkledning, for eksempel, forkaster vi setningen «det regner ute» hvis sola skinner. Et mer avansert eksempel kan være setningen: «Utviklingen av ekvivalensrelasjoner krever at stimuli kan navngis – dermed vil ikke duer respondere i henhold til kriteriene for ekvivalensrelasjoner». Setningen eller premisset må forkastes dersom duer responderer i tråd med ekvivalenskravene. Et mer anvendt atferdsanalytisk eksempel angår fenomenet PREE eller Partial Reinforcement Extinction Effect (Svartdal, 2010). PREE innebærer at atferd under kontroll av partiell forsterkning er mer motstandsdyktig mot ekstinksjon, og setninger som omhandler PREE er i standardrepertoaret hos atferdsanalytikere i praksis.

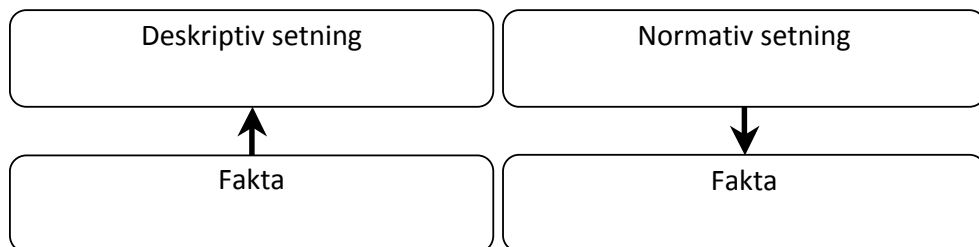
Det finnes mange hundre artikler som dokumenterer PREE, men det kan vise seg at verbal atferd påvirker PREE. Dersom verbal atferd påvirker må beskrivelsene av PREE modifieres eller tilpasses de nye observasjonene.

Normative setninger uttrykker hvordan verden bør være. Vi vil selvsagt at setningen stemmer med observasjonen. Dersom det ikke er samsvar, sier setningen at det er verden det er noe galt med, ikke setningen: Når normer eller ønsker ikke oppfylles, er det noe ved verden som er utilfredsstillende, og vi gjør noe for å rette det opp. Fordi vi støtter individuell eiendomsrett, for eksempel, gjør vi noe for å redusere forekomsten av tyveri, og normen opprettholdes. Vi påstår fremdeles at tyveri er galt selv om vi observerer et nytt tilfelle av tyveri, hvis vi blir spurt om hva vi mener.

Den logiske forskjellen mellom de to typene utsagn ligger altså i hvordan vi vil at setningen skal stemme med fakta, hvilken vei opprettingen går ved manglende samsvar: Fra verden til setningen (deskriptive setninger) eller fra setningen til verden (normative setninger) (Anscombe, 1957/1963). Se Figur 1 for en illustrasjon av opprettingsveien eller tilpasningsveien vist med pilens retning. Observasjon, gjerne systematisk i form av en test, forteller oss altså om vi bør godta et deskriptivt utsagn, men vi har ingen tilsvarende opplagt test for normative utsagn.

Normative utsagn og radikal behaviorisme

Normative utsagn er verbal atferd. En analyse av normative utsagn som verbal atferd

Figur 1. Forholdet mellom virkelighet eller fakta og setninger av deskriptiv og normativ art. Figurens piler viser hvilken retning det rettes opp eller justeres ved manglende samsvar mellom setning og fakta.

er interessant, men utenfor denne artikkelens rammer. Vårt poeng er at verbal atferd kontrolleres av forutgående og etterfølgende stimuli. Det sies ofte at normative utsagn uttrykker normer, verdier eller ønsker, men vi bør ikke gå med på at normer, verdier eller ønsker er årsak til utsagnet. Da får vi en sirkelforklaring. Normer, verdier og ønsker er oppsummeringer av atferdstendenser som kontrolleres av stimulusbetingelser. En del av denne atferden er offentlig og verbal. Hvis vi sier at tyveri er galt, har vi sagt at vi er imot tyveri. Hvis vi også støtter tiltak mot tyveri og respekterer folks eiendomsrett, vil andre kunne si at vi mener det vi sier. Til sammen er dette en avgrenset del av vårt atferdsrepertoar. Å si at vi har holdninger imot tyveri og for eiendomsrett er derfor en samlebetegnelse på denne delen av vårt atferdsrepertoar, og repertoaret består av atferden som skal forklares. Derfor hjelper det ikke å kalle repertoaret for en holdning og så si at atferden skyldes holdningen. Holdninger, normer og verdier er samlebetegnelser på den atferd som skal forklares, og årsaken må være noe annet enn virkningen. At vi har et atferdsrepertoar kan ikke forklares ved at vi har det. Hvis vi derimot sier at atferden er negativt forsterket, påstår vi noe som kan være en forklaring.

Hvis en norm eller et ønske ikke oppfylles, vil handling kunne rette på misforholdet. Normative utsagn kan derfor begrunne handling som endrer verden slik at ønsket oppfylles eller normen utføres. Denne begrunnelsen kan være en del av de stimulusbetingelsene som utgjør kontrollbetingelsene for moralske eller egennyttige handlinger. I så fall beskriver begrunnelsen foranledningene og eventuelt de motivasjonelle betingelsene for handlingen, men det er ikke alltid at det folk sier og gjør henger godt sammen. Å forklare normative utsagn og moralske eller egennyttige handlinger er derfor ofte noe annet enn å rettferdiggjøre disse handlingene. Det kan være riktig å anmelde naboen for svart arbeid selv om du gjorde det som hevn fordi han holder deg våken med festing til langt ut på morgenkvisten. Moralteori tar

stilling til om det var moralsk riktig; atferdsanalytisk teori er relevant for årsaksspørsmålet.

Å oppføre seg fornuftig og moralsk akseptabelt er dessuten en annen type atferd enn å årsaksforklare denne atferden. Generelt er det forskjell på å undersøke en praksis og å utføre den. Det gjelder mer enn moral. Man blir for eksempel ikke god skihopper av å drive idrettsmedisinsk eller idrettspsykologisk forskning. Skihopperens prestasjoner er ikke eksempler på medisinske eller psykologiske utsagn. Man må ta på seg skiene og bruke dem, og man må tilfredsstillte skihoppets regler. Atferdsanalytisk teori kan bidra til å forklare moralske handlinger og normative utsagn som verbal atferd, men å bli flink til å beskrive hva som kontrollerer moralske utsagn, er noe annet enn å utvikle god moral. Gode atferdsanalytikere har neppe bedre moral enn det som er vanlig i det samfunnet de lever.

Generelt sett bør vi lære oss hva som er lønnsomt for oss selv på sikt og hvordan vi kan leve i samfunn med andre på akseptabelt vis. Atferdsanalytisk teori kan gi oss råd om teknikker for å oppnå disse målene, men vi må ta teknikkene i bruk hvis de skal ha effekt. For å bli gode i moral, må vi først og fremst trene på å utføre moralske handlinger. Dernest kan det hjelpe å diskutere normative utsagn. Når vi diskuterer atferdsanalytisk teori så diskuterer vi med deskriptive setninger. Setningene beskriver sammenhenger mellom stimulusendring og atferdsendring. For å få svar på normative spørsmål om hva et godt liv er, og hva som er en akseptabel moral, må vi uttrykke oss normativt. Vi tar da i bruk et annet atferdsrepertoar og andre setninger enn det man bruker når man utfører atferdsanalyse. Å undersøke hva som kontrollerer en students studieinnsats gir ikke svar på spørsmålet om vedkommende bør prioritere økt studieinnsats framfor annen aktivitet. Vi gjentar et vesentlig moment: Repertoaret for diskusjon av normative utsagn mangler dessverre allment godtatte tester for hvilke konklusjoner vi bør godta.

Normativ uenighet

Det er delvis allmenn enighet om hva som er moralsk akseptabelt og hva egennyttig atferd er. Problemet er at vi ikke *alltid* er enige om hvilke normer vi bør rette oss etter, og hvilke ønsker som bør oppfylles og at vi ikke kan test normative utsagn mot observasjon. Normative utsagn sier ikke hvordan verden er, men hvordan den bør være. Det er derfor ingen opplagte kriterier for å avgjøre hvem som har rett ved normativ uenighet. Etisk teori prøver å løse kriterieproblemet, men man har ikke lykkes i å skape generell enighet i fagmiljøet om hvordan etiske spørsmål skal avgjøres. Det er muligens lettere å avgjøre hva vi bør mene med egennyttig atferd enn hva god moral er. Beslutningsteori anbefaler beslutningsregler når man må handle under usikkerhet (Resnik, 1987). Det gjenstår imidlertid å bli enige om hva vi bør mene med nytte, livskvalitet, hva et godt liv er. Flere forslag foreligger, men ingen har vunnet allmenn tilslutning (Aristotle, 1985 Trans.; Griffin, 1986/1990; Sidgwick, 1874/1982).

I moralspørsmål er det uenighet om hvor langt vi bør gå i å maksimere egen nytte alle mennesker sett under ett. Nytteetik (utilitarianisme) har forslått følgende oppskrift for å avgjøre hva som er god moral: Man kartlegger de viktigste virkningene av en handling for alle som blir berørt av handlingen. Deretter måler man så nøyaktig man kan nivået for den livskvaliteten hver part da ender opp med. Så legger man sammen alle disse livskvalitetsverdiene. Dette gjøres for alle de handlinger man i praksis kan velge mellom. Til slutt velger man den handlingen som alt i alt gir de beste konsekvensene (Sidgwick, 1874/1982). Denne oppskriften møtes av flere viktige innvendinger (Griffin, 1986/1990; Kant, 1786/1991; Resnik, 1987; Rawls, 1971/1991). Bør ulikhet trekke ned samleresultatet? La oss si at man velger straff for å redusere slag og spark utført av en elev mot andre elever i en skoleklasse eller isolerer denne eleven fra de andre i klassen. Begrunnelsen er at man tror slike metoder vil virke

raskere enn mindre drastiske tiltak. Har man gjort verden bedre når konsekvensene av tiltaket blir forbedring for de fleste fordi én person har fått det betydelig verre? Bør en mildere men mindre effektiv metode ses på som bedre alle sett under ett? De andre plages nå mindre enn før mens de kunne ha sluppet helt unna ved valg av en effektiv metode. Situasjonen for slosskjemping blir verre med det milde tiltaket enn uten tiltak, men bedre enn om et drastisk tiltak ble valgt.

En annen tilnærming er å begrunne regler som hindrer at enkeltpersoner ofres av hensyn til det som blir best for de fleste, for eksempel forbud mot tvangstiltak. Blir det for firkantet? Rettigheter er eksempler på slike regler, men rettigheter forutsetter plikter. Det reiser nye spørsmål: Hva slags plikter vil vi godta for å kunne nyte godt av rettigheter? Vil et forbud mot tvangstiltak fra lærere alt i alt være best for alle elever, selv om de da må finne seg i en redusert mengde slag og spark i stedet for å bli kvitt det helt? Hvor langt bør vi gå i å tillate at én persons rettigheter trumfer andre moralsk viktige hensyn? Hvor stor del av skolebudsjettet bør elever med funksjonshemming kunne kreve med hjemmel i lov?

Moral kan oppfattes som samlingen av de plikter vi bør godta. Kant (1786/1991) mente at vi kun bør handle etter regler som er slik at regelen skal kunne følges av alle uten at det ødelegger for vår individuelle begrunnelse for å følge regelen. Å lure andre passerer ikke denne testen, for hvis luring blir alminnelig vil ikke folk la seg lure. Å lure andre kan derfor ikke engang tenkes som en allmenn lov. Da kan vi heller ikke lure brukere. Kant mente også at allmenngjøring av regelen for vår handling heller ikke skal redusere vår evne til å handle med fornuft og leve etter moralske regler. Derfor kan vi ikke avvise plikten til å hjelpe andre når det er nødvendig for at de skal kunne fortsette å leve som mennesker med evne til moral. Grunnen er at hvis dette blir en alminnelig regel, vil vi ikke selv kunne få hjelp når vi trenger slik hjelp for å kunne leve videre som

mennesker med evne til moral. Poenget med en slik moral er å beskytte folks anledning til å leve slik de selv mener er best og riktig. Vi må godta de frihetsbegrensninger som er nødvendig for alle skal få lik frihet. Dette gir altså et annet system for etikkdiskusjoner enn det som foreslås av nytteetikere. Resultatet er en etikk som forhindrer at enkeltmennesker ofres for flertallets beste, men det blir uklart om vi har plikt til å hjelpe mennesker som aldri vil kunne oppnå evne til moral. Rawls (1971/1991) foreslår et system som er noe beslektet med Kants system.

Fagetikere utarbeider og diskuterer dydsetiske, pliktetiske og konsekvensetiske systemer for rettferdiggjøring av valg i moralsaker. Disse systemene gir ikke alltid likt svar, det er argumenter for og imot alle systemer, og svarene de enkelte systemene gir, stemmer ikke alltid med de normative responser vi har lært, og derfor praktiserer. Spørsmålet blir da om det er oss eller systemet som er galt. For å oppnå overensstemmelse, kan vi velge et system og justere det så langt det går uten at begrunnelsene blir inkonsistente eller systemet så kronglete at det ikke lenger virker attraktivt. Vi bør også vurdere om de begrunnelsene systemet gir er så gode at vi heller bør justere våre innlærte normative responser (Rawls, 1971/1991). Det gjenstår å se om slike justeringer vil føre fram til større enighet i moralspørsmål. Hvis vi kommer fram til full overensstemmelse mellom en systematisk morallære og den moralen vi har, har vi ikke lenger noen grunn til å tvile på konklusjonene. Systemet gir oss dessuten en rasjonell begrunnelse for hvorfor moralen vår er riktig.

Konsekvenser for anvendt atferdsanalyse

Atferdsanalytisk teori består av deskriptive utsagn, utsagn om sammenhenger mellom stimulusendring og atferdsendring. Anvendt atferdsanalyse har derimot et utvidet siktemål. Mål i anvendt atferdsanalyse er normative utsagn. Vi, eller klienter,

har ønsker, mål eller normer som ikke oppfylles av eksisterende atferd. Vi beskriver så hvordan atferden bør bli og setter i gang tiltak for at det skal bli slik. Det kan eksempelvis være en mann som ønsker å slutte å røyke. Atferdsanalytikeren formulerer målet litt mer nøyaktig og foreslår tiltak med en viss sannsynlighet for måloppnåelse. Dessuten kan atferdsanalytikeren informere mannen om hva som kreves av ham for at tiltaket skal bli korrekt gjennomført. Hvis mannen kommer til at forventet nytte er verdt kostnadene, har han grunn til å godta forslaget. Om mannen kommer til at sannsynligheten for suksess er for lav, eller at kravene til gjennomføring er for høye sett i forhold til hvor viktig ønsket er, faller begrunnelsen for tiltaket bort. Atferdsanalytisk teori kan ikke erstatte den normative begrunnelsen for avslaget.

Man vil altså gjøre verden bedre, formulert som mål for tiltak (Baer et al., 1968). Da må man være forberedt på å havne i situasjoner preget av delvis normativ uenighet. Noen aksepterer atferd som andre forkaster; verdikonflikter er ikke uvanlig. Barn gjør ikke som foreldrene vil; i ett hus er det fest, mens naboene vil ha ro og fred; bør trailere ha lov til å passere hverandre på motorveien? I noen slike saker hender det at den ene parten søker atferdsanalytisk hjelp. Man vil ha atferdsendring hos den andre parten, men atferdsanalysen er dessverre ikke egnet til å begrunne rettferdige løsninger. Atferdsanalytisk teori er til hjelp for å utrede fakta, for eksempel hvilke endringer i miljøbetingelser som skal til for å oppfylle et ønske, kanskje også hvor sannsynlig det er at endringen kommer (evidensforskning). Men atferdsanalytisk teori kan ikke si om det eller det ønskemålet bør godtas. Man kan kartlegge hva andre syns om det, men ikke hvem som har rett. Atferdsanalytisk teori svarer ikke på normative spørsmål.

Yrkesutøvelse er ingen privatsak. Den enkelte yrkesutøver må likevel ta et standpunkt i saker hvor det er uenighet om verdier, verddivurderinger, normer eller prioritering

mellom normer. Grunnen er at etisk teori ikke kan tilby allment godttatte løsninger. I mange tilfeller er det en god løsning å overlate valget til den som må bære konsekvensene, men ikke hvis vedkommende mangler de beslutningsevnene som kreves. Stedfortredende samtykke kan da være en rimelig løsning.

Når det er interessekonflikt mellom flere parter, går konflikten mellom de som må bære konsekvensene. Rettigheter kan avgjøre saken. Lovregulering er ofte en god løsning i yrkesetiske spørsmål fordi lovreglene forplikter alle og gir en viss beskyttelse mot variasjonen i egenskapene til de atferdsanalytikere man kan bli utsatt for. Hvis yrkesorganisasjonen engasjerer seg i etikkdiskusjoner på områder hvor lovgivningen ikke strekker til, vil det ytterligere bidra til at den enkelte yrkesutøver slipper å løse moralspørsmål basert på egne private oppfatninger.

Likevel, uansett lovgivning og yrkesetikk, kommer vi ikke utenom at full allmenn enighet ikke er etablert blant dem som har studert moralspørsmål mest inngående. Slik er den situasjonen vi er henvist til å leve i. I denne situasjonen vil uenighet i yrkesetiske diskusjoner kunne drive debatten framover.

Hvis rettigheter og plikter er uklare, og yrkesetiske diskusjoner ikke bringer klarhet, må man selv vurdere tiltak som fører til utjevning av fordeler og ulemper. Det vil ofte bli opplevd som mest rettferdig. Som regel må man i slike tilfeller se saker under ett som årsaksmessig eller innholdsmessig henger sammen, og komme fram til en løsning som samlet sett blir rettferdig. Utjevning over tid er også en mulighet.

Konklusjon

Atferdsanalysen svarer ikke på normative spørsmål. I anvendt atferdsanalyse unngår man likevel ikke saker hvor ønsker eller normer er i konflikt. I mange saker hvor normer eller ønsker ikke oppfylles, er det generell enighet om hva som er moralsk akseptabelt. Man kan likevel ikke bare anta

at det er enighet for slippe unna brydsomme normative spørsmål. Det er viktig at atferdsanalytikere anerkjenner eksisterende interessekonflikter og ikke støtter seg for mye på egne verdivalg og nåværende skikk og bruk. Moraloppfatninger varierer, og ved uenighet kan ikke begge parter ha rett. Derfor bør man være villig til å delta i diskusjoner om hva god yrkesetikk er. På grunn av situasjonen innen fagområdet etikk, kan man dessverre ikke alltid hente riktig svar av fagetikere. Man må i noen grad selv ta stilling til hva man kan stå for som yrkesutøver. Lovgivning og etikkdiskusjoner i fagmiljøene vil kunne redusere individuell variasjon i yrkesetikken, slik at yrkesetisk engasjement ikke gjør yrkesutøvelsen for personlig.

Referanser

- Anscombe, G. E. M. (1957/1963). *Intention* (2. ed.). Oxford: Basil Blackwell.
- Aristotle (1985 Trans.). *The Nicomachean Ethics* (Translated by T. Irwin), Indianapolis: Hackett Publishing Company.
- Baer, D. M., Wolf, M. M., & Risley, T. R. (1968). Some current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis, 1*, 91–97. doi: 10.1901/jaba.1968.1-91
- Baer, D. M., Wolf, M. M., & Risley, T. R. (1987). Some still-current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis, 20*, 313–327. doi: 10.1901/jaba.1987.20-313
- Griffin, J. (1986/1990). *Well-Being: Its Meaning, Measurement and Moral Importance*. Oxford: Oxford University Press.
- Kant, I. (1786/1991). *Grundlegung der Metaphysik der Sitten*. Stuttgart: Phillip Reclam jun.
- Rawls, J. (1971/1991). *A Theory of Justice*. Oxford: Oxford University Press.
- Resnik, M. D. (1987). *Choices: An Introduction to Decision Theory*. Minneapolis: The University of Minnesota Press.
- Sidgwick, H. (1874/1982). *The Method of Ethics* (7. ed.). Indianapolis: Hackett

Publishing Company.
Svartdal, F.(2010). *Forskningsmetoder. I Svartdal, F & Eikeseth, S. (red.). Anvendt atferdsanalyse. Teori og praksis (2. utg.)* Oslo: Gyldendal Akademisk.
Vandbakk, M, & Arntzen, E. (2013).

Atferdsanalyse, etikk og normative problemsstillinger. En oppsummering fra tilleggsseminaret ved NAFO-seminaret 2012. *Norsk Tidsskrift for Atferdsanalyse*, 40, 1–15.

On Terms: Normative

Gunnar Salthe and Jon A. Løkke
Østfold University College

The concept “normative” is linked to the seven dimensions of applied behavior analysis and corresponds directly with the “applied” dimension. Applied behavior analysis is normative in the sense that techniques are means to fulfill goals. Goals are normative sentences reflecting values. Clinical decisions in applied behavior analysis are conclusions based on both descriptive and normative sentences, premises. There is a logical difference between normative and descriptive sentences, though. The concept “direction of fit” is central in explaining this difference. Behavior analytic theory and concepts are formulated as descriptive not normative sentences. Behavior analysis can therefore explain why behavior changed during the intervention, but not why a behaviour change is for the good. We outline some implications for applied behavior analysis: we have to accept that an unanimous test for normative sentences does not exist, but normative premises still have to be included in decisions. We might therefore, to some extent, have to accept different standings regarding normative premises.

Keywords: Descriptive and Normative Sentences, Ethics, Applied Behavior Analysis, Goals